

Efter legaliseringen: den svarta marknaden ökar

"En av de största bluffarna om legalisering av marijuana är att det kommer att minska illegala aktiviteter", säger narkotikapolisen Stacy Spell i Los Angeles. I alla delstater där man legaliserat ser man att en ökning av illegal handel.

Av Pelle Olsson©

(Publicerad i Narkotikafrågan nr 3, 2018)

Det kanske viktigaste argumenten för att legalisera cannabis har varit att decimera den svarta marknaden. Därmed begränsar man den organiserade brottsligheten. Samma förhoppning dyker även upp i den svenska debatten. Före 2014, innan de första delstaterna i USA legaliserade, kunde man bara spekulera om det här verkligen stämmer. Det fanns inget användbart historiskt exempel när en illegal drog blivit tillåten, men idag kan vi lära oss från USA.

Colorado

I Colorado och Washington har man odlat och sålt cannabis lagligt sedan 1 januari 2014. Från båda delstaterna rapporteras ideligen om polistillslag mot illegala cannabisodlingar eller försäljning till andra delstater, vilket inte är tillåtet vare sig drogen kommer från legala eller illegala odlingar. Många gånger har den icke tillåtna odlingen dolts bakom den legala fasaden. I Colorado är det påfallande ofta storföretagare i cannabisindustrin som vill tjäna extra genom att sälja svart. Statistiken över antalet beslag och mängderna visar att den illegala handeln med cannabis ökat efter legaliseringen. Detta trots den ständigt expanderande legala marknaden.¹

Washington

Även i Washington finns en betydande svart marknad efter legaliseringen även om den har minskat mätt i antalet beslag. Smugglingen av cannabis till andra delar av USA har emellertid ökat kraftigt precis som i Colorado.²

Enligt multimediaportalen Big Think är det de fattiga konsumenterna, svarta och latinos, som fortsätter att köpa billigare marijuana illegalt, medan den vita medelklassen har råd att gå till de lagliga affärerna. Det är också de redan välbärgade som har råd att investera i legala odlingar och öppna affärer.³

I ett reportage i NPR, National Public Radio, intervjuas narkotikapolisen Steve Brown i Okanogan län. Brown har varit med om flera razzior mot illegala odlingar och är förvånad över att ägarna inte alls försökt gömma sina plantor. Istället ligger odlingarna fullt synliga och ägarna uppträder som om de har licens. Först efter noggranna kontroller upptäcker polisen att produktionen är illegal. Vid det tillslag som skildras i radioreportaget visade sig odlarna tillhöra ett kriminellt nätverk med förbindelser i Kalifornien och Thailand som köpt upp mark i Okanogan för att odla cannabis.

Smugglingen till andra delstater är betydande. En person som Steve Brown stoppade sålde sin cannabis till licensierade affärer i andra delstater. Det visar hur lätt en licens kan missbrukas. Orsaken till smugglingen är överproduktion i Washington så att grossistpriserna nått botten på

hemmaplan, men i andra delstater kan man få ut mycket mer för sin marijuana.

De legala odlarna lockas att fuska genom att sälja en del av produktionen skattefritt eftersom det är lätt att kringgå delstatens bestämmelser. För att förhindra läckage tvingas odlarna att ha övervakningskameror som polisen kan titta på i efterhand. Men det är ett spel för gallerierna eftersom kontrollanterna bara hinner gå igenom en bråkdel av alla övervakningsfilmer.

I november 2017 upptäcktes ett kriminellt nätverk i Washington med kinesiska cannabisodlare. I razzian greps 44 personer och 32 000 plantor beslagtogs. Det var precis sånt här som legaliseringen skulle motverka.⁴

Standardförklaringen till de bevärande uppgifterna om fortsatt svart marknad har varit att de höga skatterna ger de kriminella en konkurrensfördel. Vilket i sin tur har lett till ett avancerat lobbyarbete från cannabisindustrin att skatterna måste sänkas.

Kalifornien

I Kalifornien finns världens största cannabismarknad. Medicinsk marijuana infördes redan 1996 och 2016 folkomröstade 57 procent för Proposition 64 som innebär att hemodling och innehav av högst 28 gram marijuana är tillåten. Men Proposition 64 innebär också att varje län och varje stad har rätt att bestämma över den lokala bestämmelserna. Idag verkar oviljan mot drogen vara större än vad folkomröstningsresultatet visade. Inte ens en tredjedel av alla städer i Kalifornien tillåter någon form av cannabisföretagsamhet. En av fem städer godkänner marijuanadispensärer ("apotek") och bara i var sjunde stad är försäljning av marijuana för nöjesbruk laglig.⁵

Även i de städer där man tillåter cannabisföretag är det problem för entreprenörerna. Folkomröstningen 2016 bygger på stränga kriterier för marknaden och de är dyra att uppfylla.

"På grund av alla regleringar kostar det mellan några hundra tusen och några miljoner dollar att komma i gång", säger Kimberley Cargile, VD för en medicinsk cannabisfirma i ett reportage på marijuanaindustrins egen sajt Marijuana Business Daily.

Det här leder till massavhopp bland cannabisföretagarna till den svarta marknaden, enligt Morgan Paxhia, en annan cannabisföretagare. Fler representanter i cannabisbranschen vittnar i reportaget om samma svårigheter. Bara de stora firmorna som överlever. Lösningen på problemet är förstås lägre skatter och mycket liberalare regler.⁶

Samtidigt har cannabislobbyisterna utlovat stora skatteinkomster till de delstater som legaliserar. I Kalifornien har budgeterades 175 miljoner marijuanadollar i skatt till statskassan under det första halvåret 2018. I själva verket får man inte ens in hälften av den summan. Istället tvingas guvernör Jerry Brown att spendera 14 miljoner dollar extra på att bekämpa den illegala marknaden. Att få bukt med den storskaliga svarta marknaden är ett prioriterat område för Brown. För det första på grund av den miljöförstöring som cannabisodlingarna orsakar. För det andra så att inte den federala polisen ska lägga sig i. Kalifornien måste få bukt med den svarta marknaden på egen hand.⁷

Enligt den brittiska dagstidningen The Sun har den svarta marknaden, precis som i Colorado, ökat efter legaliseringen. Det menar två narkotikapolischefer, Steve Carmona och Stacy Spell i Los Angeles. Enbart under maj månad åtalades 142 personer efter razzior i illegala cannabisbutiker.

"En av de största bluffarna om legalisering av marijuana är att det kommer att minska illegala aktiviteter", säger Stacy Spell till the Suns reporter. I alla delstater där man legaliserat, ser man att en ökning av illegal handel, enligt Spell. Han menar att de legala marijuanaföretagen ofta är en täckmantel för illegal försäljning och odling.⁸

Oregon

Ytterligare en delstat som misslyckats att komma åt den svarta marknaden efter legaliseringen är Oregon. Här legaliserades cannabis efter en folkomröstning hösten 2014. På grund av överproduktion och läckage har den federala regeringen beslutat att noga övervaka delstatens cannabisindustri på grund av överproduktion och läckage. Ett exempel är den omfattande smuglingen. Rekordmycket, 1200 kg, beslagtogs i postpaket till andra delstater under 2017. En annan storsmuggling stoppades i november 2017 då en kände marijuanaföretagare, Richard Wilkinson fast, åkte i Nebraska med cannabisextrakt till ett värde av 1,1 miljoner dollar.⁹

En polisrapport refererad i Associated Press, AP, beräknade att minst 70 procent marijuanaförsäljningen i Oregon under 2016 skedde på den svarta marknaden.¹⁰

¹ RMHIDTA. The legalization of marijuana in Colorado. The impact. Volume 5, October 2017.

² NWHIDTA Marijuana Impact Report, Volume 2, Aug 2017.

³ Orion Jones. Pot is legal in Colorado, so why is the black market thriving? Big Think, 2017.

<https://bigthink.com/ideafeed/pot-is-legal-in-colorado-so-why-is-the-black-market-for-it-thriving>

⁴ Martin Kaste. Despite legalization, marijuana black market hides in plain sight. National Public Radio 2018-05-16.

⁵ Brooke Staggs & Ian Wheeler. Exclusive analysis: Only one in seven California cities allow recreational marijuana stores. www.mercurynews.com 2018-04-15.

⁶ John Schoyer. Why financing is a key hurdle for California cannabis firms - and forcing some to the black market. Marijuana Business Daily 2018-07-25.

⁷ Rob Hoffman. High cannabis taxes drive Californian consumers back to the black market. www.herb.co 2018-05-25.

⁸ Emma Parry. Black market cannabis trade and organised crime in California DESPITE drug being legalised, cops reveal in warning to UK. The Sun, 2018-07-06.

⁹ Bart Schaneman. Oregon to inspect outdoor cannabis harvests in response to federal law enforcement pressure. Marijuana Business Daily, 2018-06-13.

¹⁰ Hughes. Associated Press, 2017-08-14.